

עדכונים בקשר להעסקת עובדים זרים

להלן מסי' עדכונים בנושא, שבחרנו להביא לתשומת ליבכם :

1. ע"פ סעיף 4 לחוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאת של מסתננים מישראל (תיקוני חקיקה והוראת השעה), התשע"ה – 2014, החל מיום 1 למאי 2017, מחויבים מעסיקים של עובדים זרים מסתננים (המכונים גם "מבקשי מקלט") להפקיד, כחלף הפקדות לביטוח פנסיוני, בעד כל עובד כאמור פיקדון בסך השווה – 36% משכר עבודתו של העובד בגין החודש בעדו משולם הפיקדון. חלקו של המעביד מהשיעור כנ"ל הינו 16% וחלקו של העובד השיעור כנ"ל הינו 20%. מדובר, לתפיסתנו, בהוראה קשה מאוד אשר תכביד דרמטית על מעסיקי עובדים זרים מסתננים. נציין כי הוגשה עתירה לבג"צ לביטול חוק זה ע"י מסי' עמותות, בהן עמותת קו לעובד (בג"צ 2293/17 אסתר צגיי גרסגהר נ' הכנסת).

אנו נעדכן בהתפתחויות בנושא, לרבות אופן הפקדת כספים ככל והחוק לא יבוטל בבג"צ.

2. ב-27 למרץ 2017 התקיים בבית המשפט העליון בירושלים דיון בערעור שהוגש ע"י מסי' גופים (רשת מלונות וחברות כוח אדם) נגד רשות המסים, בעניין היטל מס עובדים זרים מסתננים מדרום סודן ואריתריאה ובדבר נקי זיכוי לאותם עובדים.

השופטים בתיק דנו בנושא ומניתוח הדיון, ניכר שהשופטים ערים לקושי שקיים בהטלת היטל המס על אוכלוסיית המסתננים לאור הדיון והמחלוקת בדבר מעמדם כתושבים ישראל (ארעיים או קבועים), וגם בשל הקושי והנטל שיחול בגביית המס בדיעבד על המעסיקים, לרבות ההשלכות הנובעות על עסקים רבים במשק. משרד האוצר נדרש להגיב עד ליום 10 במאי 2017 ונציגי המערערים נדרשים להגיב בתוך 10 ימים למן פרסום תגובת האוצר.

אנו מעריכים שתיתכן אפשרות של הידברות וחיפוש פשרה אפשרית כגון :

- הפחתת ההיטל לתקופות קודמות, והחלתו במתכונת מצומצמת בעתיד.
 - הטלת ההיטל רק בתקופת 3 השנים הראשונות לשהיית הפליט בארץ – מעין תקופת אכשרה לתושבות.
 - אפשרויות נוספות לפשרה, התלויות בעיקר בעמדתו / רצונו של משרד האוצר.
- מצ"ב לעיונכם החלטת בית המשפט כאמור. נעדכן בהתפתחויות.

חוזר זה נועד למסירת מידע בלבד ואין לראות בתוכנו מתן ייעוץ או חוות דעת.

בכל מקרה בו מתעוררת שאלה, אנו עומדים לרשותכם במתן מענה.

בכבוד רב,
גוזלן לוריא ושות'
רואי חשבון

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 4946/16
ע"א 6952/16
ע"א 8249/16
ע"א 9810/16
ע"א 9812/16
ע"א 9814/16
ע"א 9842/16
ע"א 9843/16
ע"א 9922/16
ע"א 982/17

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט א' שהם

המערער: שלמה סעד

המערער בע"א 4946/16: שלמה סעד

נ ג ד

המשיב בע"א 4946/16: פקיד שומה אשקלון

המבקש להצטרף בע"א 4946/16;
ע"א 6952/16;
וע"א 8249/16:

איגוד המסעדות בישראל

המבקש להצטרף בע"א 4946/16;
ע"א 9810/16; ע"א 9812/16;
ע"א 9814/16; ע"א 9842/16;
וע"א 9922/16:

ארגון חברות הניקיון בישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
(השופט ג' גדעון) מיום 17.3.16 בע"מ 9266-03-14

המערער בע"א 6952/16: מאה אחוז גיוס והשמת כוח אדם בע"מ

נ ג ד

המשיב בע"א 6952/16: פקיד שומה אשקלון

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע(השופט ג' גדעון) מיום 29.6.16, בע"מ 59357-11-14

- המערעות בע"א 8249/16:
1. ואקאנס מלונות בע"מ
 2. בילאבוגג מלונות
 3. אחרים שרבט (1999) בניה והשקעות בע"מ
 4. הרודס מלונות ספא ונופש בע"מ
 5. ישרוטל בע"מ

נ ג ד

- המשיבים בע"א 8249/16:
1. פקיד שומה אילת
 2. פקיד שומה באר שבע

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט ג' גדעון) מיום 17.8.16 בע"מ 26687-01-14

- המערעות בע"א 9810/16 והמשיבה בע"א 9842/16:
- כלי ניקה י. בע"מ

נ ג ד

- המשיב בע"א 9810/16 והמערער בע"א 9842/16:
- פקיד שומה תל אביב 5

ערעור וערעור שכנגד על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופט מ' אלטוביה) מיום 25.9.16 בע"מ 8339-01-15

- המערעות בע"א 9812/16:
- טל רן אחזקות וניקיון (אילת) בע"מ

נ ג ד

- המשיב בע"א 9812/16:
- פקיד שומה אילת

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים בבאר שבע (השופט ג' גדעון) בע"מ 17507-11-13 מיום 27.9.16

- המערעות בע"א 9814/16 והמשיבות בע"א 9922/16:
1. טל רן אחזקות וניקיון (אילת) בע"מ
 2. טל רן אחזקות וניקיון (2000) בע"מ

נ ג ד

- המשיב בע"א 9814/16 והמערער בע"א 9922/16:
- פקיד שומה תל אביב 5

ערעור וערעור שכנגד על פסק דינו של בית המשפט המחוזי
בתל אביב-יפו (השופט מ' אלטוביה) מיום 29.9.16 בע"מ
49540-12-14

המערער בע"א 9843/16:

פקיד שומה תל אביב 5

נ ג ד

המשיבה בע"א 9843/16:

עומר הנדסה ובניה (1986) בע"מ

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
(השופט מ' אלטוביה) מיום 27.9.16 בע"מ 8363-10-14

המערערת בע"א 982/17:

חברת מלון אורכידאה בע"מ

נ ג ד

המשיב בע"א 982/17:

פקיד שומה אילת

ערעור על פסק דינו של בית המשפט לעניינים מנהליים
בבאר שבע (השופט ג' גדעון) בע"מ 20581-02-16 מיום
15.12.16

תאריך הישיבה:

כ"ט כאדר התשע"ז (27.03.17)

בשם המערער בע"א 4946/16: עו"ד דן בייץ; עו"ד מוחמד עזירי

בשם המערערת בע"א 6952/16: עו"ד אליעזר צוקרמן

בשם המערערות בע"א 8249/16: עו"ד פנחס רובין; עו"ד גיל גריידי; עו"ד שגיא פדוראנו;

עו"ד כרמית בר-און; עו"ד מיכאל איילון

בשם המערערת בע"א 9810/16 והמשיבה בע"א 9842/16; המערערת בע"א 9812/16;

המערערות בע"א 9814/16

והמשיבות בע"א 9922/16: עו"ד נאור יפת; עו"ד דרור יצחק

בשם המשיבה בע"א 9843/16: עו"ד אלכסנדר שפירא

בשם המערערת בע"א 982/17: עו"ד גיא בר-און; עו"ד זיו שרון

בשם המשיב בע"א 4946/16; המשיב בע"א 6952/16; המשיבים בע"א 8249/16; המשיב

בע"א 9810/16 והמערער בע"א 9842/16; המשיב בע"א 9812/16; המשיב בע"א

9814/16 והמערער בע"א 9922/16; המערער בע"א 9843/16;

והמשיב בע"א 982/17: עו"ד יורם הירשברג

בשם המבקש להצטרף בע"א 4946/16; ע"א 6952/16;

וע"א 8249/16: עו"ד טלי ירון-אלדד; עו"ד דני שוורץ;

עו"ד עפרי אורנשטיין

בשם המבקש להצטרף בע"א 4946/16; ע"א 9810/16; ע"א 9812/16; ע"א 9814/16;
ע"א 9842/16; וע"א 9922/16: עו"ד שי תקן; עו"ד עמית בכלר

החלטה

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. מן הדיונים בפנינו עלה, כי מתעוררת שאלה באשר להתייחסות המיסויית הראויה בעניינם של מסתננים מאריתראה וסודאן, אשר לעת הזאת הוחלט שלא להוציאם מישראל בשל הנסיבות בארצות מוצאם, והם מחזיקים ברישיון לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, תשי"ב-1952 ("רישיון זמני לישיבת ביקור למי שנמצא בישראל בלי רישיון ישיבה וניתן עליו צו הרחקה – עד ליציאתו מישראל או הרחקתו ממנה"). על כן גם אין נאכפים כנגדם החוקים בנוגע לשהיה בישראל ולעבודה בתחומי המדינה בהיעדר היתר, והם מצויים מטבע הנסיבות במצב "אנדרוגני" ועמום, שכן מחד גיסא לא הוכרו כפליטים, דבר שהיה משחרר את מעסיקיהם מחובת ההיטל לפי חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), תשס"ג-2003; אך מאידך גיסא לא הותר להם מפורשות לעבוד בישראל, והם נותרו בין שמים וארץ בעבודות בשכר נמוך. יש רבים מהם שפנו לרשויות לעניין הכרה כפליטים, אך הטיפול נעשה טיפין טיפין. הם גם אינם עובדים זרים "רגילים" שלגביהם חל ההיטל באופן הקובע גם חריגים. הם – על פני הדברים – אינם תושבים, אף כי נטען בפנינו כי כיון שלעת הזאת מרכז חייהם בישראל, יש לראותם כתושבים. יש נגדם צוי הרחקה – אך ההרחקה אינה ממומשת על פי החלטה. מה דין מעסיקיהם לעניין ההיטל, ומה דינם לעניין נקודות הזיכוי?

ב. כאמור, השאלה המשפטית הראשונה המתעוררת בעניינם היא ההיטל. מעיקרא סברנו, כי שמא הוכרע הנושא בע"א 7553/14 רצון נ' פקיד שומה (2015) ואף ב"תמיכה מכללא" בע"א 672/15 ארזים נ' פקיד שומה (2016), והאחרון בשונה מן הראשון (העוסק בעובדים זרים בהיתר) – עוסק בכגון ענייננו. ואולם, ככל שהירהרנו בדבר במהלך הדיון ולאחריו, סברנו כי אותה "עמימות מצבית" של המסתננים שהוחלט שלא להרחיקם לעת הזאת בשל המצב במקומותיהם, אולי מצדיקה מעין "מדרגת ביניים", שהרי פליטים אינם, אך גם לא עובדים זרים חוקיים, לא "תושבים" במובן הרגיל על פי פרשנות פשוטה – אך הם בני אנוש שישראל הכירה בנסיבותיהם הקשות בהחליטה שלא להרחיקם, ובתקופה זו עליהם להתפרנס כדי לא להידרדר לפשע. מצבם קיבל הכרת-מה בסעיף 2(א)(5) האמור לחוק הכניסה, וראו גם – אולי – חוק למניעת הסתננות ולהבטחת יציאתם של מסתננים

מישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017. כאן עולה השאלה הניתן למצוא דרך ביניים, ואיננו נדרשים כרגע לשאלה הנוספת, האם הדבר מחייב חקיקה או שמא ישנה דרך אחרת.

ג. אכן בצדק ציין בפנינו בא כוח המדינה, כי הוא מייצג את מערכת המיסוי, וחלק מן הנושאים המועלים על-ידינו יסודם בשאלות מדיניות וחברה החורגות הימנה. אף על פי כן, סבורים אנו כי שר האוצר ומערכת המיסוי ראוי שיידרשו לשאלה שנתעוררה, בלא שניטע מסמרות, במגמת גמישות ולוא גם חלקית.

ד. הוא הדין לשאלה השניה שעלתה בפנינו, נקודות הזיכוי לעובדים אלה שהם מסתננים "מנועי הרחקה", נושא נקודות הזיכוי עלה בבג"ץ 842/14 הסתדרות העובדים הכללית החדשה ואח' נ' שר האוצר (7.3.17), אך שם לא טופל עניינם של האנשים בהם עסקינן (וכמובן ערים אנו לטענה כי מעסיקים לא יעניקו לעובדים בפועל את המגיע להם, ולכך יש להידרש בנפרד). גם לנושא נקודות הזיכוי מתבקש האוצר להתיחס.

ה. הודעה תימסר עד 10.5.17. הצדדים האחרים יגיבו תוך עשרה ימים נוספים. בעקבות זאת יוחלט באשר להמשך הטיפול בערעורים. ככל שיושג הסדר בערעורי המסים, יתכן שתתיתר ההכרעה בעע"מ 9001/06.

ניתנה היום, א' בניסן התשע"ז (28.3.2017).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

המשנה לנשיאה